

Kultūra

Kompozitorė Ž.Martinaitytė atrado galimybių šalį

Asta Andrikonytė ("Lietuvos rytas")

2009-09-26 10:03

Nacionalinė filharmonija šiandien milijonams klasikos mėgėjų visoje Europoje paskelbs 69-ojo sezono pradžią. Tokia auditorija išgirs ir jaunosios kartos kompozitorės Žibuoklės Martinaitytės vardą.

Filharmonijos iškilmės sutaps su Lietuvos radijo ambicingo projekto – Euroradijo muzikos savaitės – pradžia.

Lietuviai iki spalio 4-osios Euroradijo bangomis pristatys net penkis koncertus (Lietuvoje jie bus transliuojami per radiją „Klasika“).

Tai – penki žvilgsniai į daugiakultūrį Vilnių.

Šiandien Euroradijo eteryje ir Filharmonijoje, be kitų kūrinių, skambės JAV gyvenančios lietuvių kompozitorės Ž.Martinaitytės-Rosaschi nauja simfonija „Tūkstančiai durų į pasaulį“.

Ją atliks profesoriaus Juozo Domarko diriguojamas Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Tai – simfoninis 36 metų autorės debiutas.

- Gyvendama Amerikoje parašėte kūrinį apie Vilnių. Ar atstumas neslopino įkvėpimo? -paklausiau Ž.Martinaitytės-Rosaschi.

- Priešingai. Būdama toli nuo savo miesto dar gyviau pajutau jo dvasią, supratau, kiek daug jis man reiškia.

Beje, naująjį kūrinį rašiau net ne savo namuose Niujorke, o miško trobelėje su židiniu, fortepijonu, dviem didžiuliais stalais Naujojo Hampšyro valstijoje.

Buvau tarsi atskirta nuo pasaulio. Niekas man netrukdė, nereikėjo rūpintis kasdieniais poreikiais. Maistą rasdavau pintinėleje prie namo durų.

Šitaip prieš 100 metų ten kūrė ir amerikietis Edwardas Alexanderis MacDowellas. Būtent šio kompozitoriaus kūrybos rezidencijos vietoje po jo mirties iškilo MacDowellio menų kolonija, kurią dabar sudaro 30 namelių-studijų. Ten dirba menininkai iš viso pasaulio.

Tarp jų patekau parašiusi projektą. Visos mano simfonijos idėjos kilo ten. Rašydama

kūrinį buvau apsistačiusi studiją Vilniaus nuotraukomis.

„Tūkstančiai durų į pasaulį“ – mano bandymas garsais perteikti Vilniaus dvasią, kurią jaučiu savyje.

- Abu su vyru esate kompozitoriai. Ar jums nesunku verstis Amerikoje?

- Amerikoje niekas net nesvajoja gyventi iš muzikos. Ten valstybė mažai remia meną, muzikantai rengia koncertus savo lėšomis.

Kartą San Fransiske pati turėjau nusipirkti bilietą į koncertą, kuriame skambėjo mano kūrinys, nes negavau nė vieno kvietimo. Amerikiečiams tai natūralu, o Lietuvoje būtų sunkiai suvokiama.

Mano pažįstami amerikiečiai kompozitoriai turi ir kitus darbus. Ir mes su vyru gyvename ne vien iš komponavimo. Bet įgyvendinti tikrai didelius norus visada įmanoma.

Tuo Amerika mane ir žavi. Ten visi gali tikėtis paramos savo idėjoms. Nesijauti diskriminuojamas dėl to, kad neturi tos šalies pilietybės. Fondų ir konkursų sistema nėra korumpuota.

Europoje praverčia pažintys ir globa, o Amerikoje man užtekdavo parašyti fondams arba kitoms organizacijoms projektus, nusiųsti natas ir mano paraiškas priimdavo.

Pernai gavau užsakymą iš vieno Niujorko festivalio, o neseniai sužinojau, kad man bus suteikta kūrybinė rezidencija Aarono Coplando namuose netoli Niujorko, kur mėnesį galėsiu naudotis geromis kūrybos sąlygomis, fortepijonu, vertinga biblioteka.

Tarsi savaime išsipildė ir sena mano svajonė gyventi Niujorke. Neseniai su vyru į šį miestą persikėlėme iš San Fransisko.

- Ar norėjosi išvykti iš Lietuvos?

- Ne. Tai lėmė mano santuoka. Buvome susitarę su vyru, kad jis pagyvens Lietuvoje trejus metus, o po to aš vyksiu su juo trejiems metams į Ameriką, kad abu pažintume vienas kito šalies kultūrą.

Tai labai svarbu šeimos santykiams. Daugelis problemų mūsų šeimoje kildavo dėl mentaliteto skirtumų. Pažinus kultūrą jų nebeliko.

O šiandien gyventi turbūt galėčiau bet kur – net negyvenamoje saloje, jei ten būtų internetas.

Pasaulis virto dideliu kaimu. Patiriu tai kiekvieną dieną, nes internetu bendrauju ir su artimaisiais, ir su draugais. Nesijaučiu nuo jų atskirta.